Lietas arhīva Nr. A42-00511-21/13
ECLI:LV:ADRJRIT:2021:0430.A420210220.10.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2021. gada 30. aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S. Kuškina,
tiesnesis R. Dončenko,
tiesnese A. Zariņa,

piedaloties pieteicējas personu apvienības SIA „STRABAG" un SIA „VIA" pārstāvjiem zvērinātam advokātam Sandim Petrovičam un /pers. A/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās VAS „Latvijas Valsts ceļi" pārstāvjiem zvērinātam advokātam Jurim Balodim-Bolužam un zvērinātam advokātam Pēterim Serģim un Iepirkumu uzraudzības biroja pārstāvei /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē tiešsaistes režīmā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz personu apvienības SIA „STRABAG" un SIA „VIA" pieteikumu par Iepirkumu uzraudzības biroja 2020. gada 15. jūnija lēmuma Nr. 4-1.2/20-101 un Iepirkumu uzraudzības biroja 2020. gada 1. jūlija lēmuma Nr.4-1.3/ atzīšanu par prettiesisku un zaudējumu atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] VAS „Latvijas Valsts ceļi" (turpmāk – Pasūtītāja) izsludināja atklātu konkursu „Valsts galvenā autoceļa A13 Krievijas robeža (Grebņeva) – Rēzekne – Daugavpils – Lietuvas robeža (Medumi) posma km 53,40–57,80 pārbūve un posma km 57,80–61,26 seguma atjaunošana" (id. Nr. LVC 2020/19/AC) (turpmāk – Konkurss).

Pieteicēja personu apvienība SIA „STRABAG" un SIA „VIA" ar Pasūtītājas 2020. gada 13. maija lēmumu (sēdes protokols Nr. 7) tika atzīta par uzvarētāju Konkursā. Cita pretendente Ceļu būves firma SIA „BINDERS", nepiekrītot Konkursa rezultātam, iesniedza iesniegumu Iepirkumu uzraudzības birojā (turpmāk – Birojs).

[2] Izskatot minēto iesniegumu, Birojs ar 2020. gada 15. jūnija lēmumu Nr. 4-1.2/20-101 (turpmāk – 1. lēmums) aizliedza Pasūtītājai slēgt iepirkuma līgumu ar Konkursā noteikto uzvarētāju un atcēla Pasūtītājas iepirkumu komisijas lēmumu, ar kuru pieteicēja atzīta par uzvarētāju, kā arī uzdeva Pasūtītājai atkārtoti izvērtēt Konkursā iesniegtos piedāvājumus.

1 . lēmumā Birojs atzina, ka pieteicējas piedāvājumam netika pievienots Konkursa nolikuma prasībām atbilstoši sagatavots piedāvājuma nodrošinājums, tādēļ tas bija noraidāms jeb izslēdzams no turpmākās dalības Konkursā. Proti, pieteicējas piedāvājumam pievienotā AS „SEB banka" (turpmāk – Banka) piedāvājuma nodrošinājuma garantija nesatur Publisko iepirkumu likuma 50. panta piektajā daļā un Konkursa nolikuma 6.3.6. un 6.6.3. punktā paredzēto nosacījumu, ka pretendentam, kuram piešķirtas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, piedāvājuma nodrošinājums ir spēkā līdz dienai, kad tas atbilstoši nolikuma prasībām iesniedz saistību izpildes nodrošinājumu (līguma izpildes spējas garantiju). Savukārt Pasūtītājas rīcība, lūdzot pieteicēju precizēt piedāvājumu un iesniegt Bankas apliecinājumu, lai novērstu šo neatbilstību, nav pamatota, jo dokumenta neatbilstība Konkursa nolikuma prasībām nav novēršama, to skaidrojot, bet piedāvājuma nodrošinājuma grozīšana neatbilst Publisko iepirkumu likuma 2. pantā nostiprinātajam vienlīdzīgas attieksmes principam un nav pieļaujama. Ņemams vērā, ka Banka, izsniedzot papildu apliecinājumu, arī atzinusi kļūdu sākotnēji izsniegtajā piedāvājuma nodrošinājuma garantijā. Turpretī nav piešķirama nozīme apstāklim, ka sākotnējā piedāvājuma nodrošinājuma garantijā ir ietverts nosacījums, ka Banka apņemas izmaksāt Pasūtītājai līguma nodrošinājuma summu, ja izraudzītais pretendents nav iesniedzis Pasūtītājai līguma izpildes nodrošinājumu saskaņā ar līguma nosacījumiem, jo garantija zaudētu spēku ar piedāvājuma derīguma termiņa beigām vai līguma noslēgšanu.

[3] Atkārtoti izvērtējot piedāvājumus, Pasūtītāja 2020. gada 19. jūnijā pieņēma lēmumu, ar kuru iepirkuma līguma slēgšanas tiesības piešķirtas Ceļu būves firmai SIA „BINDERS". Minētajā lēmumā, atsaucoties uz 1. lēmumu, norādīts, ka pieteicējas piedāvājums tiek noraidīts, pamatojoties uz Konkursa nolikuma 15.2. punktu, jo tās piedāvājuma nodrošinājums neatbilst iepirkuma nolikuma 6.3.6. un 6.6.3. punktam.

[4] Pieteicēja apstrīdēja Pasūtītājas 2020. gada 19. jūnija lēmumu Birojā. Ar Biroja 2020. gada 1. jūlija lēmumu Nr. 4-1.3/ (turpmāk – 2. lēmums) pieteicējas iesniegumu atteikts pieņemt izskatīšanai, pamatojoties uz Publisko iepirkumu likuma 69. panta pirmās daļas 2. punktu, proti, jo attiecībā uz iepirkuma procedūru par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata jau bijis iesniegts un izskatīts iesniegums.

[5] Pieteicēja iesniedza tiesā pieteikumu par 1. lēmuma un 2. lēmumu atzīšanu par prettiesisku, kā arī zaudējumu atlīdzinājumu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] 1. lēmums balstīts uz iesniegumu izskatīšanas komisijas viedokli par pieteicējas piedāvājumam pievienotās garantijas neatbilstību nolikuma

prasībām. Birojs nav pieprasījis neviena eksperta viedokli. Turklāt Birojam bija jāvērtē nevis piedāvājums, bet Pasūtītājas rīcība. Lēmumā norādītās tiesību normas nepamato tā saturu, un Birojs nav ņēmis vērā Publisko iepirkumu likuma 41. panta sesto daļu, 71. panta sesto un septīto daļu.

[5.2] Vērtējot Konkursa nolikuma 6.6. punktā prasīto kopsakarā, secināms, ka 6.6.3. punktā noteiktais termiņš (pretendentam, kuram piešķirtas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, piedāvājuma nodrošinājums ir spēkā līdz dienai, kad tas atbilstoši nolikuma prasībām iesniedz saistību izpildes nodrošinājumu) seko 6.6.2. punktā noteiktajam termiņam (iepirkuma līguma noslēgšana). Tādējādi īsākais no tiem būs tas, kas paredzēts 6.6.2. punktā.

Ņemams vērā, ka vērtējama garantijas atbilstība pretrunīgiem Konkursa nolikuma noteikumiem, jo Pasūtītāja iekļāvusi nolikumā visus likumā paredzētos piedāvājuma nodrošinājuma spēkā esības termiņus, tomēr neatsaucoties uz likuma 50. panta septītajā daļā noteikto izņēmumu.

[5.3] Vienlaikus ar piedāvājumu iesniegtā Bankas 2020. gada 8. aprīļa garantija Nr. IGT2004080091059 atbilda Konkursa nolikuma prasībām, tostarp 6.6. punktā prasītajai spēkā esībai līdz īsākajam no apakšpunktos paredzētajiem termiņiem, proti, līdz līguma noslēgšanai.

Garantijas tekstā ielasāms, ka Banka apņemas izmaksāt Pasūtītājai nodrošinājuma summu arī tādā gadījumā, ja izraudzītais pretendents nav iesniedzis Pasūtītājai līguma nodrošinājumu saskaņā ar līguma noteikumiem. Noskaidrojot Bankas garantijas kā tiesiska darījuma saturu atbilstoši Civillikuma 1431., 1504. un 1507. pantam, nevar rasties saprātīgas šaubas par to, kādas saistības ar to paredzēts nodrošināt (tostarp, Pasūtītājas risku līdz brīdim, kad pretendents, kuram piešķirtas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, iesniedz iepirkuma līguma saistību izpildes nodrošinājumu). Turklāt, 6.3.6. un 6.6.3. punktā ietvertais noteikums pēc būtības ir nevis termiņš, bet cits līguma blakus noteikums.

[5.4] Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 41. panta sesto daļu ir pieļaujams, ka pasūtītājs prasa neskaidra vai nepilnīga dokumenta skaidrošanu vai papildināšanu. Pasūtītāja konstatēja, ka varētu būt neskaidri vai pretrunīgi nodrošinājuma summas izmaksas nosacījumi un garantijas spēkā esības termiņš, tādēļ lūdza pieteicēju iesniegt Bankas apliecinājumu, ka garantija ir spēkā līdz brīdim, kad izraudzītais pretendents ir iesniedzis līguma izpildes nodrošinājumu.

Pēc pieteicējas pieprasījuma Banka 2020. gada 8. maijā izsniedza apliecinājumu, ka 2020. gada 8. aprīļa garantijā pieļauta kļūda attiecībā uz tās spēkā esības termiņu un ka tā ir spēkā līdz brīdim, kad pretendents, kuram piešķirtas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, iesniedz iepirkuma līguma saistību izpildes nodrošinājumu. Tādējādi ar apliecinājumu tika novērstas šaubas par garantijas termiņu. Bankas apliecinājums nemaina pretendenta piedāvājumu un pieteicēja nav iesniegusi jaunu nodrošinājumu vai būtiski to grozījusi, bet gan nodrošinājusi iepriekš iesniegtās garantijas satura skaidrojumu. Biroja secinājums, ka pieteicējas iesniegtā garantija nav neskaidra vai nepilnīga, bet gan nenovēršami neatbilstoša prasībām, nav balstīts uz faktiem.

[5.5] Arī 2. lēmumā Birojs nelaboja 1. lēmumā pieļautās kļūdas, nepareizi novērtējot kredītiestādes izdoto dokumentu.

[5.6] Pārbaudāmajā iepirkuma procedūrā nav ievēroti publisko iepirkumu mērķi – vienlīdzīga attieksme un efektīva līdzekļu izmantošana, jo Pasūtītājas iepirkuma komisijas 2020. gada 6. maija protokolā Nr. 6 nav ietverta plašāka informācija par trešās personas piedāvājuma nodrošinājumu, turklāt tas bija neizdevīgāks par pieteicējas piedāvājumu.

[5.7] Pieteicējai radušies 649 416,67 *euro* zaudējumi (neiegūtās peļņas veidā 617 066,67 *euro*, kā arī zaudējumi saistībā ar izdevumiem par piedāvājuma sagatavošanu 32 350 *euro)*. Ir konstatējami visi zaudējumu atlīdzības pienākuma priekšnoteikumi. Pieteicējas piedāvājums bijis ar zemāko cenu no iesniegtajiem piedāvājumiem, tas atbilda visiem pārējiem nolikumā izvirzītajiem kritērijiem, ko apliecina tas, ka pēc pirmās piedāvājumu izvērtēšanas pieteicējai tika piešķirtas līguma slēgšanas tiesības. Pieteicēja plānoja peļņu 12 % apmērā no pieteicējas piedāvājuma kopējās cenas bez pievienotās vērtības nodokļa. Pasūtītājas izveidotie nolikuma pielikuma „Darbu daudzumu saraksti" neparedzēja atsevišķi norādīt plānoto peļņu, tādēļ tā iekļauta katra atsevišķi izcenojamā darba pozīcijā.

[6] Pasūtītāja rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzīst. Pasūtītāja norāda, ka pieteicējas iesniegtā garantija bijusi kļūdaina, lai gan piegādātājam ir pienākums rūpīgi iepazīties ar nolikumu un vienoties ar piedāvājuma nodrošinājuma devēju par nepieciešamajiem nodrošinājuma noteikumiem. Konkursa piedāvājuma nodrošinājuma prasības bija definētas atbilstīgi Publisko iepirkumu likuma 50. pantam, tostarp nosakot maksimālo sešu mēnešu piedāvājumu derīguma termiņu un panta septītajā daļā paredzēto termiņu (ņemot vērā, ka pretendentam, ar kuru tiks slēgts iepirkuma līgums, pēc līguma noslēgšanas ir jāiesniedz līguma nodrošinājums). Piedāvājuma nodrošinājuma prasība attiecas vienādi uz visiem pretendentiem, lai gan, iesniedzot piedāvājumus, nav zināms, kurš no termiņiem būs īsākais attiecībā uz konkrētu pretendentu (jo uzvarētājam tas būs atšķirīgs). Garantijā konstatētā kļūda pieļauj tādas interpretēšanas iespējas, kas var novest pie atšķirīgiem rezultātiem un tas norāda uz būtisku un nepieļaujamu Publisko iepirkumu likuma 2. panta 2. punktā minēto principu pārkāpuma risku. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka 1. lēmums vai uz tā pamata izdotais 2. lēmums būtu pirmšķietami prettiesisks.

[7] Paskaidrojumā par pieteikumu Birojs to neatzīst, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem.

Papildus Birojs paskaidro, ka pieteicējas norādītā Publisko iepirkumu likuma 41. panta sestā daļa, kas paredz pasūtītāja tiesības pieprasīt neskaidras vai nepilnīgas informācijas skaidrošanu, praksē parasti tiek attiecināta uz informāciju par pretendenta kvalifikāciju, kas pastāv objektīvi un kuras precizēšana, atšķirībā no trūkumiem piedāvājuma nodrošinājumā vai tehniskajā vai finanšu piedāvājumā, parasti nevar mainīt piedāvājumu pēc būtības vai veidot vienlīdzīgas attieksmes pārkāpumu, radot būtiskas priekšrocības kādam pretendentam.

Birojs arī norāda, ka ir nošķirami piedāvājuma nodrošinājuma spēkā esības termiņa nosacījumi no piedāvājuma nodrošinājuma izmaksu nosacījumiem, jo izmaksu nosacījumiem nebūtu nozīmes, ja būtu izbeidzies garantijas spēkā esības termiņš. Konkursa nolikuma 15.2. punkts tieši paredzēja, ka iepirkuma komisija noraida piedāvājumu, ja piedāvājuma nodrošinājums neatbilst nolikumā noteiktajām prasībām. Piedāvājuma nodrošinājuma mērķis ir garantēt piedāvājuma spēkā esību un ļaut pasūtītājam to nekavējoties izmantot, ja piedāvājums tiek atsaukts vai pretendents atsakās slēgt līgumu, vai netiek iesniegta līguma izpildes garantija un saistību izpilde nevar tikt uzsākta, tādēļ piedāvājuma nodrošinājumam jau iesniedzot piedāvājumu jābūt atbilstošam visām prasībām. Senāts atzinis, ka aicinājums izpildīt nolikumā tieši ierakstīto pēc tam, kad termiņš piedāvājumu iesniegšanai jau ir beidzies, būtu priekšrocību radīšana attiecībā pret citiem pretendentiem.

Birojs bija tiesīgs 2. lēmumā atstāt pieteicējas iesniegumu bez izskatīšanas, jo iesniegumā vai lēmumā nebija jaunu argumentu, kuri nebūtu bijuši izvērtēti 1. lēmumā.

[8] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja pieteikumu, atsaucoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem. Pasūtītāja un Birojs pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajos lēmumos un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[9] Lietā ir strīds par to, vai pieteicējas sākotnēji piedāvājumam pievienotais piedāvājuma nodrošinājums (garantija) bija atbilstošs Konkursa nolikuma prasībām un, ja nebija, vai Pasūtītāja bija tiesīga lūgt novērst konstatētos trūkumus un pieņemt šī trūkuma novēršanai iesniegto dokumentu. Atbildot apstiprinoši uz kādu no šiem jautājumiem, varētu tikt konstatēts kāda lēmuma prettiesiskums un tālāk būtu vērtējams, vai ir pamats pieteicējas

prasīto zaudējumu atlīdzināšanai.

[10] Piedāvājuma nodrošinājuma noteikšanas principi regulēti Publisko iepirkumu likuma 50. pantā. Piedāvājuma nodrošinājuma spēkā esības termiņus noteic panta trešā, piektā un septītā daļa.

Panta trešā daļa noteic, ka piedāvājuma nodrošinājuma termiņu nosaka samērīgi, ņemot vērā attiecīgā iepirkuma sarežģītību un paredzamo piedāvājumu izvērtēšanas termiņu, bet tas nedrīkst pārsniegt sešus mēnešus, skaitot no piedāvājuma atvēršanas dienas.

Panta piektā daļa paredz, ka piedāvājuma nodrošinājums ir spēkā īsākajā no šādiem termiņiem, izņemot šā panta septītajā daļā minēto gadījumu:

1) iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajā minimālajā piedāvājuma nodrošinājuma spēkā esības termiņā;

2) ja iepirkuma procedūras dokumentos ir noteikts, ka pretendents, kuram piešķirtas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, pirms iepirkuma līguma noslēgšanas iesniedz saistību izpildes nodrošinājumu, – līdz dienai, kad izraudzītais pretendents iesniedz šādu saistību izpildes nodrošinājumu;

3) līdz iepirkuma līguma noslēgšanai.

Savukārt panta septītā daļa noteic, ja iepirkuma procedūras dokumentos un iepirkuma līgumā ir noteikts, ka pretendents, kura piedāvājums izraudzīts saskaņā ar piedāvājuma izvēles kritēriju, iesniedz līguma nodrošinājumu pēc līguma slēgšanas, attiecībā uz šo personu piedāvājuma nodrošinājums ir spēkā līdz dienai, kad tā iesniedz šādu līguma nodrošinājumu.

[11] Noskaidrojot minēto tiesību normu jēgu, tiesa secina, ka piedāvājuma nodrošinājuma termiņš saistāms ar apstākļiem, kuru iestāšanās gadījumā pasūtītājam zūd nepieciešamība pēc šāda nodrošinājuma.

Pirmkārt, piedāvājuma nodrošinājuma termiņu ir tiesīgs noteikt pasūtītājs, ņemot vērā attiecīgā iepirkuma sarežģītību un laiku, kādā plānots izvērtēt piedāvājumus. Pasūtītājam šis termiņš jānosaka samērīgi un jārēķinās, ka tas nedrīkst būt ilgāks par sešiem mēnešiem no piedāvājumu atvēršanas dienas. Otrkārt, piedāvājuma nodrošinājuma termiņš var izbeigties ar brīdi, kad piedāvājuma nodrošinājumu aizstāj saistību jeb līguma izpildes nodrošinājums. Treškārt, piedāvājuma nodrošinājuma termiņš var izbeigties ar iepirkuma līguma noslēgšanu. Savukārt likuma normā ietvertā prasība, ka piedāvājuma nodrošinājums ir spēkā īsākajā no minētajiem termiņiem, ir vērsta uz to, lai iepirkuma pretendenti tiktu apgrūtināti pēc iespējas mazāk, izbeidzot piedāvājuma nodrošinājuma darbību, tiklīdz tā pasūtītājam objektīvi vairs nav nepieciešama.

No minētajām normām secināms arī tas, ka līguma izpildes nodrošinājumu ir pieļaujams iesniegt gan pirms, gan pēc iepirkuma līguma noslēgšanas, un no šī nosacījuma atkarīgs, kurš no panta piektajā daļā uzskaitītajiem termiņa izbeigšanas apstākļiem iestāsies agrāk *attiecībā uz iepirkuma uzvarētāju*.

Proti, ja līguma izpildes nodrošinājums iesniedzams pirms līguma slēgšanas (panta piektās daļas 2. punkta gadījumā), pieteikuma nodrošinājums zaudēs spēku ar līguma izpildes nodrošinājuma iesniegšanu (kā agrāku notikumu nekā līguma noslēgšana). Turpretī, ja līguma izpildes nodrošinājums iesniedzams pēc līguma noslēgšanas (panta septītajā daļā noteiktajā gadījumā), attiecībā uz līgumu slēdzošo uzvarētāju paredzēts izņēmums, ka līguma noslēgšana neizbeidz piedāvājuma nodrošinājumu un tam jāpaliek spēkā līdz dienai, kad persona iesniegusi līguma izpildes nodrošinājumu.

Šāds nošķirums loģiski saistāms ar apstākli, ka panta septītajā daļā noteiktajā gadījumā attiecībā uz uzvarētāju ir būtiski saglabāt piedāvājuma nodrošinājumu līdz līguma nodrošinājuma iesniegšanai. Piedāvājuma nodrošinājuma izbeigšanās ar līguma noslēgšanu novestu pie jebkāda nodrošinājuma neesības laika periodā no līguma noslēgšanas līdz līguma izpildes nodrošinājuma iesniegšanai. Šāda situācija būtu neatbilstoša nodrošinājuma mērķim, jo ar to tiktu skarta būtiska piedāvājuma nodrošinājuma funkcija – nodrošināt, ka tiek iesniegts līguma izpildes nodrošinājums (*Publisko iepirkumu likuma 50. panta sestās daļas 2. punkts*). Vienlaikus ne no normu teksta, ne jēgas neizriet, ka panta septītās daļas nosacījums attiektos uz pārējiem pretendentiem, kuri nav uzvarējuši iepirkumā. Uz šādiem pretendentiem neattiecas pienākums iesniegt līguma izpildes nodrošinājumu, tādēļ ar to saistītais nosacījums nevar būt pamats šo pretendentu tālākai finansiālai apgrūtināšanai, prasot nevajadzīgi ilgāku piedāvājuma nodrošinājuma spēkā esības termiņu. Līdz ar to attiecībā uz pārējiem pretendentiem jebkurā gadījumā darbojas tiem labvēlīgākais 50. panta piektās daļas 3. punkts un līguma noslēgšana izbeidz šo pretendentu piedāvājuma nodrošinājumu.

[12] Atbilstoši Konkursa nolikuma 6.3.6. punktam, ja pretendentam, kura piedāvājums izraudzīts saskaņā ar piedāvājuma izvēles kritēriju, pēc līguma noslēgšanas jāiesniedz saistību izpildes nodrošinājums (līguma izpildes spējas garantija), tad piedāvājuma nodrošinājumam attiecībā uz uzvarējušo pretendentu jābūt spēkā līdz dienai, kad pretendents iesniedz saistību izpildes nodrošinājumu (līguma izpildes spējas garantiju).

Savukārt, nolikuma 6.6. punktā paredzēts, ka piedāvājuma nodrošinājumam jābūt spēkā īsākajā no šādiem termiņiem:

6.6.1. nolikuma 6.1. punktā noteiktajā piedāvājuma nodrošinājuma spēkā esības termiņā;

6.6.2. līdz iepirkuma līguma noslēgšanai;

6.6.3. Pretendentam, kuram piešķirtas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, piedāvājuma nodrošinājums ir spēkā līdz dienai, kad tas atbilstoši nolikuma prasībām iesniedz saistību izpildes nodrošinājumu (līguma izpildes spējas garantiju).

Minētās normas saturiski atbilst iepriekš aplūkotajiem Publisko iepirkumu likuma 50. pantā noteiktajiem nodrošinājumu darbības principiem.

Proti, no Konkursa nolikuma 6.6. punkta konstatējami likumā noteiktie piedāvājuma nodrošinājuma spēkā esības termiņi, tostarp 6.6.2. punkts kā vispārīga norma paredz piedāvājumu nodrošinājumu izbeigšanos līdz ar līguma noslēgšanu. Savukārt no Konkursa nolikuma (piemēram, nolikuma 4. pielikuma „Līguma projekts" 15.1. punkta) secināms, ka izskatāmajā gadījumā līguma izpildes nodrošinājums iesniedzams *pēc* līguma noslēgšanas. Tādēļ attiecībā uz uzvarējušo pretendentu atbilstoši Konkursa nolikuma 6.3.6. punktam, kas pēc būtības paredz izņēmumu no 6.6. punkta, līguma noslēgšana nav kritērijs piedāvājuma nodrošinājuma spēka zaudēšanai, un izšķirošais termiņa kritērijs (neskaitot Pasūtītājas Publisko iepirkumu likuma 50. panta trešajā daļā noteikto termiņu, par ko lietā nav strīda) ir tieši diena, kad pēc līguma noslēgšanas iesniedzams līguma izpildes nodrošinājums.

Ievērojot šādu Publisko iepirkumu likuma 50. panta un Konkursa nolikuma 6.3.6. un 6.6. punkta interpretāciju, atzīstams, ka nolikums paredz savstarpēji saskanīgu nodrošinājumu sistēmu. Ņemot vērā, ka līdz uzvarētāja noteikšanai nav zināms, kuru pretendentu nodrošinājumam jābūt spēkā līdz līguma noslēgšanai, bet kura – vēl līdz līguma izpildes nodrošinājuma iesniegšanai, ir pamatoti nolikumā ietvert visus šos nosacījumus. Savukārt pretendentam, rēķinoties ar iespējamu uzvaru iepirkumā, būtu saprātīgi paredzēt tādu nodrošinājuma garantiju, kas aptver arī uz uzvarētāju attiecināto izņēmuma nosacījumu.

[13] Pieteicējas sākotnēji iesniegtajā Bankas 2020. gada 8. aprīļa piedāvājuma nodrošinājuma garantijā norādīts, ka Banka apliecina saistības pret Pasūtītāju par summu, par kādu var tikt izdarīti maksājumi gadījumā, ja: 1) pretendents atsauc savu piedāvājumu, kamēr ir spēkā piedāvājuma nodrošinājums, 2) izraudzītais pretendents nav iesniedzis Pasūtītājai līguma nodrošinājumu saskaņā ar līguma noteikumiem, 3) izraudzītais pretendents neparaksta līgumu Pasūtītājas noteiktajā termiņā. Garantijā arī norādīts, ka tā ir spēkā no 2020. gada 15. aprīļa līdz īsākajam no šādiem termiņiem: 1) līdz piedāvājuma derīguma termiņa beigām, tas ir, līdz un ieskaitot 2020. gada 14. oktobrim, vai jebkuram piedāvājuma derīguma termiņa pagarinājumam, kuru Pasūtītājai rakstveidā paziņojis pretendents un Banka ir šo garantiju pagarinājusi; 2) līdz iepirkuma līguma noslēgšanai.

No garantijas teksta nav šaubu, ka garantijā tieši nebija norādīti visi Konkursa nolikumā prasītie termiņi, līdz kuriem tai jābūt spēkā. Proti, iztrūka

norāde, ka pretendentam, kuram piešķirtas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, piedāvājuma nodrošinājums ir spēkā līdz dienai, kad tas atbilstoši nolikuma prasībām iesniedz līguma nodrošinājumu. Pieteicēja argumentējusi, ka, pirmkārt, trūkstošais termiņš bija izsecināms no Bankas apņemšanās izmaksāt nodrošinājuma summu līguma izpildes nodrošinājuma neiesniegšanas gadījumā un, otrkārt, īsākais no prasītajiem termiņiem – līguma noslēgšanas brīdis – tika aptverts jebkurā gadījumā. Tiesa šādiem argumentiem nepiekrīt.

Kā jau norādīts šajā spriedumā, tādā iepirkumā kā apskatāmais, kurā līguma izpildes nodrošinājums iesniedzams pēc līguma noslēgšanas, no Publisko iepirkumu likuma 50. panta sistēmas izriet, ka piedāvājuma nodrošinājumam jābūt spēkā arī līdz līguma izpildes nodrošinājuma iesniegšanai. Savukārt līguma noslēgšana kā kritērijs piedāvājuma nodrošinājuma spēkā esībai ir attiecināms vienīgi uz pretendentiem, kuri netiek atzīti par uzvarētājiem attiecīgajā iepirkumā. Tas, ka piedāvājumu sagatavošanas brīdī vēl nevar būt zināms iepirkuma uzvarētājs, neietekmē šo principu. Tādējādi izskatāmajā iepirkumā nav pietiekama garantija, kura izbeidzas ar līguma noslēgšanu.

Birojs paskaidrojumos pamatoti norādījis, ka jānošķir garantijas termiņa spēkā esības kritēriji (kritēriji, kas noteic piedāvājuma nodrošināšanas spēkā esības termiņu) no izmaksas kritērijiem (gadījumiem, kuros nodrošinājuma devējs apņemas izmaksāt nodrošinājuma summu Pasūtītājai). Gan Publisko iepirkumu likuma, gan Konkursa nolikuma normas prasīja abu kritēriju grupu iekļaušanu garantijā. Ievērojot, ka piedāvājuma nodrošinājums strikti aprobežots ar termiņu, tā iestāšanās gadījumā zustu ar nodrošinājumu uzņemtās saistības. Tādēļ no uzņemto saistību satura nav izdarāmi secinājumi par nodrošinājuma spēkā esību, īpaši, ja garantijā jau ir uzskaitīti citi gadījumi, kas nosaka nodrošinājuma termiņa izbeigšanos. Tiesa arī nesaskata, ka ar pieteicējas norādītajām tiesiskā darījuma iztulkošanas metodēm (Civillikuma 1504. un 1507. pantu) būtu iespējams nonākt pie atšķirīgiem secinājumiem. Objektīvi raugoties, garantijas saturs nav neskaidrs – tas noteic konkrētus spēkā esības termiņus, un to vidū nav viens no tiesību normās paredzētajiem nosacījumiem, kam var būt izšķiroša nozīme nodrošinājuma piemērošanā. Garantija bija paredzēta trešās puses interešu aizsardzībai, tādēļ tās satura objektīvai izpratnei ir būtiska nozīme. Turklāt arī Bankas, kas ir viena no darījuma pusēm, sniegtie vēlākie skaidrojumi liecina par kļūdu garantijā, nevis tās satura nepareizu izpratni, kuru varētu novērst ar darījuma pareizu iztulkošanu. Šādos apstākļos nav saskatāms pamats iztulkot garantiju pretēji tās tekstā noteiktajam.

Tādējādi nav pamatots pieteicējas arguments, ka pēc būtības jau sākotnēji garantija paredzēja nodrošinājuma spēkā esību arī līdz līguma noslēgšanai. Gluži pretēji, ir secināms, ka sākotnēji iesniegtais piedāvājuma nodrošinājums neatbilda būtiskām Publisko iepirkumu likuma un Konkursa nolikuma prasībām. Līdz ar to ir vērtējams, vai šie trūkumi varēja tikt novērsti ar vēlāk iesniegto skaidrojumu (Bankas apliecinājumu).

[14] Publisko iepirkumu likuma 41. panta sestā daļa noteic, ja pasūtītājs konstatē, ka pieteikumā vai piedāvājumā ietvertā vai kandidāta vai pretendenta iesniegtā informācija vai dokuments ir neskaidrs vai nepilnīgs, tas pieprasa, lai kandidāts vai pretendents, vai kompetenta institūcija izskaidro vai papildina minēto informāciju vai dokumentu vai iesniedz trūkstošo dokumentu, nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi pret visiem kandidātiem un pretendentiem.

Vienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas aizlieguma princips, kā arī pienākums nodrošināt pārskatāmību nepieļauj nekādas sarunas starp līgumslēdzēju iestādi un kādu no pretendentiem publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras laikā, kas nozīmē, ka principā piedāvājums pēc tā iesniegšanas vairs nevar tikt grozīts ne pēc līgumslēdzējas iestādes, ne pretendenta ierosmes, un ar piedāvājumu saistītie dati var tikt laboti vai papildināti, cita starpā tāpēc, ka tie vienkārši acīmredzami ir jāprecizē, vai lai novērstu acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas (*Senāta 2020. gada 10. jūlija lēmums lietā Nr. A420191720 (SKA-1336/2020) 6. punkts un tajā norādītā Eiropas Savienības Tiesas judikatūra*).

Līdz ar to apskatītā Publisko iepirkumu likuma 41. panta sestā daļa vērtējama kā izņēmums no vispārīgās kārtības, kas interpretējams šauri, katrā ziņā nepieļaujot jauna piedāvājuma iesniegšanu (tostarp, jaunu piedāvājumam pievienoto dokumentu iesniegšanu). Ņemams arī vērā, ka piedāvājuma nodrošinājuma trūkumu izskaidrošanu ierobežoja arī Konkursa nolikuma 15.2. punkts, kas tieši paredzēja, ka piedāvājums tiek noraidīts, ja piedāvājuma nodrošinājums neatbilst nolikumā noteiktajām prasībām (*sal. Senāta 2020. gada 10. jūlija lēmums lietā Nr. A420191720 (SKA-1336/2020) 7. punkts)*.

Ir noraidāms pieteicējas iebildums, ka Birojs nepamatoti esot vērtējis nevis Pasūtītājas rīcību, bet gan pieteicējas piedāvājumu. Birojs 1. lēmumā saturiski ir vērtējis Pasūtītājas rīcības atbilstību Publisko iepirkumu likuma 41. panta sestajai daļai, un šajā izvērtējumā neizbēgami bija veicama arī faktisko apstākļu pārbaude, kas šajā gadījumā nozīmēja pieteicējas piedāvājuma analīzi. Tiesa nesaskata, ka pastāvētu konceptuāli šķēršļi attiecināt minēto normu uz piedāvājuma nodrošinājuma jautājumiem un ar to saistīto dokumentu izskaidrošanu. Arī lietas dalībnieki tiesas sēdē šādu iespēju neizslēdza, līdz ar to par šo jautājumu faktiski nav strīda un noskaidrojams, vai no pieteicējas saņemtā informācija atzīstama par normai atbilstošu skaidrojumu.

[15] Pieteicējas sākotnēji iesniegtā piedāvājuma nodrošinājuma garantija saturēja būtisku trūkumu, ierobežojot tās spēkā esību tādā veidā, kas varēja radīt Pasūtītājas risku, ka nodrošinājuma summa netiek izmaksāta. Tādēļ nodrošinājums, kas to novērš, atzīstams par saturiski būtiski atšķirīgu garantiju. Pieteicēja nepamatoti norāda, ka Bankas 2020. gada 8. maija apliecinājums, ka iepriekš izsniegtā garantija ir spēkā arī līdz līguma nodrošinājuma iesniegšanas dienai, pamatotu apliecinājuma vienīgi skaidrojošo raksturu. Tiesas ieskatā, Bankas apliecinājumā ietvertā norāde par iepriekš pieļautu kļūdu, nevis par kļūdainu dokumenta izpratni, liecina tieši par pretējo, proti, ka iepriekš izsniegtajā garantijā šāda spēkā esības noteikuma objektīvi nebija. Ņemams arī vērā, ka Pasūtītāja pēc būtības prasīja nevis no piedāvājuma izrietošas informācijas skaidrošanu, bet gan papildu apliecinājumu, ka pieteicējas iesniegtais dokuments atbilst Konkursa nolikuma prasībām. Tiesa piekrīt Birojam, ka šāda skaidrojuma prasīšana varētu tikt pielīdzināta nepieļaujamam aicinājumam izpildīt nolikuma prasības pēc tam noteiktā termiņa izbeigšanās (*sal. Senāta 2020. gada 1. jūlija lēmums lietā Nr. A420173320 (SKA-1267/2020) 8.punkts*). Nav izšķiroša nozīmes tam, vai attiecībā uz citiem pretendentiem tika prasīti skaidrojumi Publisko iepirkumu likuma 41. panta kārtībā, jo šo piedāvājumu pārbaude nav izskatāmās lietas priekšmets, savukārt pārbaudāmajā gadījumā prasītā un saņemtā informācija pārsniedza ar likumu pieļaujamās skaidrošanas robežas.

Līdz ar to Birojs pamatoti secināja, ka pieteicēja, skaidrojot nepilnības, faktiski iesniedza jaunu nodrošinājumu, kurš, ievērojot nepieciešamību nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi piedāvājumu sagatavošanā, nebija ņemams vērā.

[16] Uz 1. lēmuma prettiesiskumu nenorāda arī citi pieteikumā vispārīgi minētie apsvērumi. Pieteicēja iebildusi, ka Birojs veicis apstākļu novērtējumu bez ekspertu uzklausīšanas, tomēr tiesas sēdē nevarēja paskaidrot, kādas speciālas zināšanas bija nepieciešamas, bet būtu trūkušas Biroja komisijas locekļiem, lai novērtētu juridisku jautājumu par dokumenta spēkā esības termiņu. Tāpat pieteicēja nav konkrētāk paskaidrojusi iebildumus pret 1. lēmuma pamatojuma trūkumiem saistībā ar tajā norādītajām tiesību normām. Tiesa arī nesaskata, ka pieteicējas iesnieguma atstāšana bez izskatīšanas Birojā, jo par tiem pašiem apstākļiem jau izskatīts iesniegums, par kuru pieteicējai bija iespēja paust viedokli, varētu radīt vienlīdzīgas attieksmes pārkāpumu. Tāpat efektīvu līdzekļu izmantošanas princips nav interpretējams tādā veidā, ka attiecībā uz pretendentu, kurš piedāvājis zemāko cenu, nebūtu jāveic nolikuma prasību pārbaude. Tādējādi nav saskatāma arī šo pieteicējas norādīto publisko iepirkumu principu neievērošana.

[17] Tiesa nesaskata pārkāpumu Biroja rīcībā, 2. lēmumā atkārtoti nevērtējot apstākļus, kuri jau izvērtēti 1. lēmumā, un atstājot iesniegumu bez

izskatīšanas. Šāds lēmums, konstatējot, ka iesniegumā norādītie apstākļi par to pašu jautājumu konkrētajā iepirkumā jau tikuši izvērtēti, atbilst Publisko iepirkumu likuma 69. panta pirmās daļas 2. punktam. Ievērojot, ka citi konkrēti argumenti par iesnieguma atstāšanu bez izskatīšanas nav izteikti, bet pieteicējas iebildumi pret 1. lēmumu atzīti par nepamatotiem, nav konstatējams pārsūdzēto lēmumu prettiesiskums.

[18] Atbilstoši Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 6. pantam tiesības uz atlīdzinājumu ir personai, kas ir prettiesiska administratīvā akta adresāts vai privātpersonai, kuru skar iestādes prettiesiska faktiskā rīcība. Tādējādi prasījums par atlīdzinājumu ir pakārtots pamatprasījumam. Izskatāmajā lietā pārsūdzēto lēmumu prettiesiskums un līdz ar to zaudējumu atlīdzināšanas pamats nav konstatējams, tādēļ pieteikums ir pilnībā noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Publisko iepirkumu likuma 73. panta piekto daļu un Administratīvā procesa likuma 246.-251. pantu Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt personu apvienības SIA „STRABAG" un SIA „VIA" pieteikumu par Iepirkumu uzraudzības biroja 2020. gada 15. jūnija lēmuma Nr. 4-1.2/20-101 un Iepirkumu uzraudzības biroja 2020. gada 1. jūlija lēmuma Nr. 4-1.3/ atzīšanu par prettiesisku un zaudējumu atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese S. Kuškina

Tiesnesis R. Dončenko

Tiesnese A. Zariņa